

2005. AASTA KROONIKA

JAANUAR–OKTOOBER 2005

18. jaanuar

Toimus Eesti Panga Nõukogu istung. Nõukogu tutvus panga täiustatud riskijuhtimise raamistikuga, nimetas ametisse uue siseaudiitori, arutas Eesti Panga presidendi valimise korda ja kinnitas nõukogu 2005. aasta esimese poolaasta tööplaani.

22. veebruar

Eesti Panga Nõukogu istungil esitati Eesti Panga presidendi kandidaate, tutvuti siseauditi osakonna 2004. aasta tööaruandega ja nimetati ametisse siseaudiitor.

Eesti Panga presidendi kandidaatideks seati üles Vahur Kraft ja Andres Lipstok.

24. veebruar

Eesti Vabariigi aastapäeval oli Eesti Panga muuseumis üheks päevaks taasavatud väljapanek kindral Johan Laidoneri aumärkidest. Väljapanek koosnes 21 kindral Laidoneri aumärgist.

22. märts

Eesti Panga Nõukogu sai **ülevaate ettevalemistustest euroalaga liitumiseks** ja tutvus regulaarse majandusülevaatega.

4. aprill

Eesti Pank ja Kaitseliidu Tallinna Malev allkirjastasid 4. aprillil koostöölepingu, millega taastatakse 80 aasta eest sündinud ja 65

aastat tagasi laiali saadetud Kaitseliidu üksus Eesti Pangas.

20. aprill

Eesti Panga muuseumis avati Maarjamaa Risti 10. aastapäevale pühendatud näitus "Maarjamaa Rist ja teisi uusi Eesti teenetemärke".

Maarjamaa Rist, mille asutamisest täitus 16. mail 10 aastat, on kõrgeima astme orden välismaalastele, kellel on erilisi teeneid Eesti Vabariigi ees. Lisaks Maarjamaa Ristile sai näitusel tutvuda ka Eesti esimese ordeni, Eesti Vabadusristi näidiskomplektiga, samuti Kaitseväe, Kaitseliidu, Naiskodukaitse, Päästeameti, Politsei, omavalitsuste, kodanikuühenduste ja teiste organisatsioonide ning institutsioonide teenetemärkide väljapanekuga.

28. aprill

Eesti Panga Nõukogu kinnitas **keskpanga 2004. aasta aruande ning sai ülevaate eelmise aasta eelarve täitmisest**.

Nõukogu otsustas jätkata Eesti Panga kasumijaotuse strateegiat, mille kohaselt kannab keskpank riigieelarvesse kuni 25 protsentikasumist. Nõukogu pidaskohaseks euroalaga liitumiseni kasutada Eesti Panga kasumijaotuse strateegia määratlemisel kesksete majandusnäitajatena Eesti Panga kohustustevaba valuutareserve suhtarvu sisemajanduse koguprodukti ning laiemasse rahaagregaat (M2).

10. mai

Eesti Panga Nõukogu valis **Eesti Panga presidendi kandidaadiks Andres Lipstoki**, kes sai nõukogu koosseisu häälteenamuse. Mõlemad Panga presidendiks kandideerijad, Vahur Kraft ja Andres Lipstok, esitasid eelnevalt oma põhiseisukohad Eesti raha- ja panganduspoliitika, majandus- ja rahaliidu täisliikmeks saamise ning Eesti Panga juhtimise kohta ja vastasid nõukogu liikmete küsimustele.

26. mai

Eesti Panga teaduspreemia suurusega 30 000 krooni võitis 2005. aastal Tartu Ülikooli doktorant Ott-Siim Toomet uuri-musega *“Does an increase in unemployment income lead to longer unemployment spells? Evidence using Danish unemployment assistance data”*.

Ott-Siim Toometi töö keskendus analüüsile, kuidas kõrged sotsiaaltoetused mõjutavad tööpuudust. Tuginedes kestusmodelitele ja otsimisteooriale, uuriti töötu abirahade, töötuse perioodide ning indiviidide riski-määrade vahelisi seoseid.

31. mai

Eesti Panga president Vahur Kraft esitles Riigikogus **Eesti Panga 2004. aasta aruannet**, andis **ülevaate keskpanga muutuvas rollist ning hoiatas majandus-poliitiliste sammude eest, mis võivad takistada euro plaanipärast kasutusele-võtmist**.

Oma ametiaega kokku võttes nentis Vahur Kraft, et Eesti tänane majandusedu poleks kindlasti saanud teoks ilma toimiva koos-tööta Riigikogu, valitsuse ja keskpanga vahel. Ta tänas kõiki, kes on keskpanka jätkuvalt usaldanud ning toetanud.

Toimus Eesti Panga Nõukogu istung. Nõu-kogu sai **ülevaate eelarve täitmisest, finantsstabiilsuse ülevaatest ning finants-kriiside lahendamise raamistiku** arenda-misest Euroopa Liidus ja Eestis.

1. juuni

Lastekaitsepäeval avati Eesti Panga muuseumis näitus “Korjanduskarbid ja hoiulaekad”. Näitusel eksponeeriti erine-vaid korjanduskarpe ja rahakassasid läbi aegade, alates 17. sajandist kuni täna-päevani. Esindatud olid omanäolised kiriku korjanduskarbid, kirstud ja tukukott. Tutvuda sai jõuka linnakodaniku varakirstuga, uhkete tsunftilaegaste, reklaam-hoiukassade ning laste hoiukarpidega.

6. juuni

Lõppes kümme aastat Eesti Panka juhtinud Vahur Krafti ametiaeg. Eesti Panga Nõukogu tänas Vahur Krafti silmapaistva töö eest Eesti Panga juhtimisel ja arendamisel.

7. juuni

Eesti Panga uue presidendina astus ame-tisse Andres Lipstok.

10. juuni

Eesti Panga Nõukogu tutvus istungil majan-dusülevaatega, arutas Eesti Panga sea-duse muutmise aluseid ning kinnitas teise poolaasta tööplaani.

27. juuni

Eesti Pank avaldas I kvartali esialgse makse-bilansi, mille kohaselt moodustas **jooksev-konto puudujääk ligi 10 protsenti ooda-tavast sisemajanduse koguproduktist**.

21. juuli

Reitinguagentuur Standard&Poor's tõstis **Eesti riigireitingu väljavaate positiivseks**. Pikaajaliste välisvaluutakohustuste reiting kinnitati tasemel A ning lühiajaliste välisvaluutakohustuste reiting tasemel A-1. Agentuur tõi reitinguväljavaate tõstmise põhjustena esile oodatust paremad majandustulemused ja kindla väljavaate Euroopa Majandus- ja Rahaliidu (EMU) täisliikmelisuse saavutamiseks (st euroalaga liitumiseks).

22. juuli

Lõppes kaks nädalat kestnud Rahvusvahelise Valuutafondi delegatsiooni visiit Eestisse. Missioon jäi Eesti arenguga rahule ja avaldas tunnustust tehtud töö eest, samuti **toetas missioon täielikult Eesti eesmärki kiireks liitumiseks euroalaga**. Majanduse tasakaalustatud arengu seisukohast on missiooniliikmete hinnangul kesksel kohal eelarvepolitiika.

23. august

Eesti Panga Nõukogu istungil tehti ülevaade eelarve täitmisest ning arutati **Eesti Panga seaduse täiendamist**. Tulenevalt Euroopa Keskpanga ning Euroopa Komisjoni 20. oktoobril 2004. aastal avaldatud lähenemisaruannetes esitatud ettepanekutest on Eesti Panga seaduses vaja täpsustada eesmärgi ja ülesannetega seonduvaid punkte, et viia seadus täielikku vastavusse asutamislepingu ning Euroopa Keskpankade Süsteemi põhikirja sätetega.

30. august

Eesti Panga Nõukogu jätkas istungil Eesti Panga seaduse täiendamise aru-

telu ning nõustus tehtud ettepanekutega seaduse muutmiseks. Nõukogu liikmed Liina Tõnisson ja Mart Opmann esitavad seaduseelnõu Riigikogule selle sügise istungjärgu algul. Eelnõu kohaselt peaks paranduste pakett jõustuma hetkest, kui Eesti saab euroala liikmeks.

3. september

Eesti Pangas toimus traditsiooniline **lahtiste uste päev**. Panga külastajad viidi ekskursioonile panga hoonetesse, näidati ajaloolist varakambrit ja sularaha sortimist. Tutvustati ka sularaha valmistamise protsessi ja õpetati valeraha tuvastama. Esma-kordselt sai näha valikut Eesti euromündi kujunduskonkursile laekunud kavanditest, mida ei valitud küll kümne parima finaaltöö hulka, kuid mis paistsid silma huvitavate kujundite ja ideedega.

19. september

Eesti pangas toimus avatud seminar, kus esines maailmas tunnustatud rahandus-ökonoomika ekspert, Western Ontario Ülikooli emeriitprofessor David Laidler ettekandega "*Theoretical Foundations for Monetary Policy: Money After Woodford*".

21. september

Eesti Pangas toimus infotund, kus keskpank esitas **majanduspoliitilise kvartali-kommentaari**. Eesti majanduse hetke-seisust, lähiaastate ohtudest ja riskidest ning Maastrichti inflatsioonikriteeriumi täitmisest rääkisid Eesti Panga president Andres Lipstok ja asepresident Märten Ross.

Eesti Pank allkirjastas ASiga Merko Ehitus lepingu Sakala 6 büroohoone rekonstrueeri-

miseks. Uue hoone valmimine parandab keskpanga hoonetekompleksi funktsionaalsust ja täiustab tehnoloogia- ja turvastandardeid. Sakala 6 hoone valmimisega on kogu Eesti Panga kvartal rekonstrueeritud vastavalt Euroopa Keskpankade Süsteemi nõuetele ning valmis eurole üleminekuks. Hoone plaanitav valmimisaeg on 2006. aasta juulikuu.

26. september

Eesti Panga avaldatud teise kvartali maksebilansi esialgsed andmed näitavad, et **jooksevkonto puudujääk moodustas oodatavast kvartali sisemajanduse koguproduktist ligi 10%**. Ehkki ekspordikasv oli oodatust kiirem, ei toonud see kaasa välistasakaalu jätkuvat paranemist. See viitab ilmselt taas tugevnenud sisenõudlusele. Eelmise aasta sama ajaga võrreldes oli jooksevkonto puudujääk küll väiksem, kuid kuna 2004. aasta aprillis toimusid seoses Euroopa Liitu astumisega ulatuslikud varude soetamised, ei kajasta see niivõrd majanduslikke protsesse. Maksebilansi andmetest selgub, et välismaiste otseinvesteeringute kasumlikkus on endiselt hea ning dividendide väljavõtmine oli veidi suurem kui eelmisel aastal samal ajal. Nii nagu ka esimeses kvartalis, olid kapitalivood teises kvartalis suuresti mõjutatud Hansapanga ülevõtmisest.

27. september

Eesti Panga nõukogu sai istungil ülevaate **siseauditi I poolaasta tegevusaruandest** ja tutvus **regulaarse majandusülevaatega**. Lisaks sellele arutas nõukogu Eesti Panga presidendi Andres Lipstoki ettepanekul **Ain Hanschmidtiga seotud äritehingute võimalikku mõju Eesti Pangale**. Nõukogu

leidis, et Ain Hanschmidt äritegevuse hindamine ei ole Eesti Panga ülesanne. Oma selgitused ja põhjendatud arvamuse on selles küsimuses välja öelnud SEB Eesti Ühispank ja Finantsinspektsioon. Eesti Panga nõukogu leiab, et täna on Eesti ühiskonnas väga oluline ärietika küsimuste põhjalik ja laialdane arutelu. Nõukogu peab tähtsaks ja vajalikuks, et Eesti ärieliit selgitaks oma põhimõtteid ja avaldaks seisukohti meedias kajastust leidnud äritehingute kohta. Eesti Panga nõukogu kinnitas, et usaldab jätkuvalt Eesti Panga president Andres Lipstokki. Andres Lipstok informeeris nõukogu, et vältimaks edaspidi arusaamatusi tema seostamisel äriühingute tegevusega, astub ta tagasi kõikide äriühingute juhtorganitest, kuhu ta praegu kuulub.

3. oktoober

Eesti Pank käivitas **uudse pankadevahelise tavamaksete arveldussüsteemi (ESTA)**, mis vahetas välja seni kasutusel olnud lahenduse. ESTA kiirendab pankadevaheliste maksete liikuvust. Ka on arveldussüsteemi tööaeg endisest kolme tunni võrra pikem. Teine oluline uuendus on arveldatud maksete tihedam edastamine pankadele – senise kolme korra asemel üheksa korda päevas, mis kiirendab raha laekumist ühest pangast teise. ESTA võimaldab tavamaksete teostamisel kasutada kohaliku kontonumbri asemel ka rahvusvahelist kontonumbrit (IBAN). Makse tegijal pole kontonumbri sisestamisel vaja enam mõelda, kas tegu on välis- või kodumaise maksega. Uuenduse eesmärk on minna üle rahvusvaheliste kontonumbrite kasutamisele, kuna Eesti pangad on otsustanud lõpetada kodumaise kontonumbrite kasutamise hiljemalt aastaks 2010. Järgmise sammuna arveldusteenuse parendamise teel kavatseb

Eesti Pank koos pankadega täiustada 2006. aasta keskpaigaks otsekorralduste arveldamise võimalusi.

4. oktoober

Eesti Pangas toimus avatud seminar tööturu lõimumise teemal. Soome Migratsiooniinstituudi direktor Elli Heikkilä tutvustas 2004. aastal valminud uurimust teemal "*Labour Market Integration in the Baltic Sea Region: Before and After EU Enlargement*". Eesti selleteemalistest uurimustest andis ülevaate Poliitikauuringute Keskuse PRAXIS töö- ja sotsiaalpoliitika programmi direktor Reelika Leetmaa, kes tutvustas Eesti tööelise elanikkonna töötamise potentsiaali Euroopa Liidu riikides käsitleva uuringu tulemusi.

18. oktoober

Eesti Panga avatud seminaride sarjas tutvustas Stockholm School of Economicsi majandusprofessor Lars Ljungqvist koos töös Thomas J. Sargentiga tehtud uurimust teemal "*The European Unemployment Experience: Uncertainty and Heterogeneity*".

19. oktoober

Eesti Pank ja Politseiamet sõlmisid koostöölepingu, et koordineerida ühistegevust võltsitud sularaha leviku tõkestamisel ja euro sularaha jaotamise turvalisuse tagamisel. See võimaldab Eesti Politseil muuta valerahajuhtumite avastamisprotsessi efektiivsemaks ning suurendada Eesti usaldusväärsust eurole üleminekul.

21. oktoober

Poliitikauuringute Keskus PRAXIS, Eesti Pank ja Tallinna Tehnikaülikool korraldasid seminari teemal "*Technology Transfer and Innovation: General Evidence and the Case of Estonia*".

25. oktoober

Eesti Panga Nõukogu istungil tutvustati **Eesti Panga seaduse muutmise eelnõu** menetluskäiku Riigikogus ning Eesti Panga riskijuhtimissüsteemi. Istungile järgnenud seminaril anti ülevaade euro kasutuselevõtu ettevalmistustest Eestis viimase poole aasta jooksul.